

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Minister van Justitie en
Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
2714654

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 4 november 2019
Onderwerp Beleidsreactie ICCT-rapport Vergelijkend onderzoek naar de aanpak
van extremistische sprekers in verschillende Europese lidstaten

In mijn brief aan uw Kamer d.d. 28 mei 2018 over de integrale aanpak
extremistische sprekers, heb ik u toegezegd een aanvullend onderzoek te laten
verrichten naar de aanpak van extremistische sprekers in een aantal Europese
lidstaten.¹ Bijgaand bied ik u het rapport aan van het onderzoek dat werd
uitgevoerd door het International Centre for Counter-Terrorism (hierna ICCT).

Het ICCT-rapport geeft een representatief beeld van de wijze waarop in Europa
met het vraagstuk van extremistische sprekers wordt omgegaan, door een
vergelijkend onderzoek te doen naar de aanpak in België, Denemarken, Frankrijk,
Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Er is onder meer gekeken naar de
mogelijkheden in die landen om extremistische sprekers met strafrechtelijke of
bestuursrechtelijke maatregelen te beletten hun boodschappen te verspreiden,
met inachtneming van de vrijheid van meningsuiting.

Vergelijkend onderzoek

In de afgelopen jaren hebben staten, gedreven door de verscheidenheid aan
terroristische dreigingen, hun nationale veiligheidsinstrumentarium uitgebreid.
De vijf onderzochte landen hebben te maken met eenzelfde spanningsveld tussen
de aanpak van extremistische boodschappen enerzijds en de bescherming van het
recht op de vrijheid van meningsuiting anderzijds waaruit beperkingen
voortvloeien voor de mate waarin de overheid kan ingrijpen in het publieke debat.
Het ICCT stelt dan ook dat de proportionaliteitskwestie zich hier onvermijdelijk
voordoet: in hoeverre kan een staat het recht op vrijheid van meningsuiting op
legitieme en te rechtvaardigen wijze beperken in het kader van de nationale
veiligheid?

De ICCT verkenning van strafrechtelijke of bestuursrechtelijke maatregelen in de
vijf onderzochte landen leidt niet tot uitbreiding van het Nederlandse
instrumentarium.

---

¹ Kamerstukken II 2017/18, 29614, nr 76.

Uiteraard is het de taak van het kabinet om onze democratische rechtstaat weerbaarder te maken tegen boodschappen van extremistische sprekers. Dit neemt niet weg, dat het recht op vrijheid van meningsuiting gerespecteerd dient te worden en dat hieruit beperkingen voortvloeien voor de mate waarin de overheid kan ingrijpen. Het ICCT-rapport toont aan welke voorwaarden van belang zijn in de aanpak van extremistische sprekers.

Minister van Justitie en Veiligheid

Datum
4 november 2019

Ons kenmerk
2714654

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus